

Digiopastusten käynnistäminen

Tämä aineisto on tehty senioreiden digiopastusten käynnistämisen tueksi. Aineistosta on iloa varmasti muillekin kohderyhmille ja opastusmuodoille.

MIKÄ DIGIOPASTUS?

Digiopastaminen tarkoittaa tietokoneiden, tablettien ja puhelinten käytön opastamista. Rikkinäisiä laitteita ei kuitenkaan korjata, se tehtävä kuuluu eri toimijoille.

Usein toimivin tapa opastaa on lähiopastus, jossa sekä opastaja että asiakas istuvat vierekkäin saman laitteen vieressä. Opastusta voi kuitenkin tehdä myös esimerkiksi puhelimitse, sähköpostitse, Facebook-ryhmissä sekä etäohjelmilla. Oleellista on löytää omalle organisaatiolle sekä asiakkaille sopivin tapa.

Digiopastuksissa autetaan ikäihmisiä toimimaan digitaalisessa maailmassa.

MITKÄ TAHOT OPASTUSTA VOIVAT JÄRJESTÄÄ?

Senioreille suunnattua digiopastusta voi järjestää useat organisaatiot. Digiopastusta voi järjestää palvelutalot, hyvinvointikeskukset, toimintakeskukset, paikalliset yhdistykset, kirjastot, kunnan muut toimijat, pankit... Tärkeintä on halu tukea senioreita digitaalisessa kehityksessä ja digiosallisuudessa.

KUKA VOI OPASTAA?

Tämä aineisto on tehty ajatellen ensisijaisesti vertaisopastusta, eli vapaaehtoisten seniorien tekemää opastusta. Vinkit ja ohjeet käyvät kuitenkin hyvin esimerkiksi tukityöllistettyjä, opiskelijoita tai palkattuja henkilöitä ajatellen.

Oleellista opastajalle on halu auttaa ikäihmisiä digitaalisessa maailmassa. Ensisijainen tarkoitus on kärsivällisesti opastaa digilaitteiden ja -palveluiden käytössä, ei tehdä toisen puolesta.

MINKÄLAINEN ON HYVÄ OPASTUSPAIKKA?

Hyvään opastuspaikkaan on helppo tulla, se on mahdollisimman esteetön. Opastuspaikan tulee olla rauhallinen, suuri hälinä hankaloittaa kuulemistä sekä keskittymistä. Huono valaistus taas vaikeuttaa näkemistä.

Usein opastuksiin tullaan oman laitteen kanssa. Tällöin tarvitaan vähimmillään langaton internetyhteys, pöytä ja kaksi tuolia sekä sähköpistoke. Jos asiakkailla ei ole omia laitteita, tarvitaan myös vähintään yksi yhteiskäytössä oleva laite.

MITEN DIGIOPASTUKSET SAA KÄYNTIIN?

1. Mieti toiminnalle tavoite ja laajuus

- Mitä haluat saavuttaa digiopastuksilla? (Esim. lisätä oman palvelutalon asukkaiden digitaitoja tai lisätä kaikkien lähialueen seniorien digitaitoja).
- Mieti valmiiksi tavoittelemasi opastaja- ja opastusmäärät.
- Mieti mittaristo tavoitteen mittaamiseen (esim. riittääkö opastusmäärien seuraaminen mittaamiseen?).
- Varmista, että kaikki toimenpiteesi johtavat kohti asettamaasi tavoitetta.

2. Rekrytoi digiopastajat

- Rekrytoi vapaaehtoiset digiopastajat ja kerro myös heille toiminnalle asetetut tavoitteet.
- Pehdytä digiopastajat (tapaa kaikki digiopastajat henkilökohtaisesti, keskustele heidän kanssaan sekä heidän osaamisestaan, digiopastamisesta, organisaatiostasi että organisaatiosi tavasta tukea vapaaehtoisia).
- Ryhmytä opastajat keskenään (tutussa ja turvallisessa ryhmässä on aina hyvä kysyä myös apua toisilta).

3. Laita opastuspaikka kuntoon

- Varmista, että jokaiselle opastajalle sekä asiakkaalle löytyy tilasta istumapaikka sekä pöytä laitteita ja opastamista varten. (tuoleissa olisi hyvä olla esimerkiksi käsinojat, jotta niistä pääsee ylös hyvin).
- Varmista, että käytettävissä on riittävä nettiyhteys tarvittaessa useammallekin opastusparille.
- Varmista, että tilassa on riittävästi sähköpistokkeita laitteiden lataamiseen.
- Varmista, että tilan valaistus on riittävä.
- Varmista, että tila on riittävän rauhallinen. Joskus on hyvä pystyä myös puhumaan rauhassa luottamuksellisista opastusaiheista.
- Pohdi, missä mahdollisesti voi myös jonottaa ja odottaa opastajan vapautumista.
- Pohdi, tarvitaanko tilaan opasteita.
- Jos opastukset tehdään jonkun muun tilassa, pohtikaa näitä asioita yhdessä.

4. Markkinointi ja viesti

- Viesti opastuksista mahdollisimman monen kanavan kautta. Käytä hyödyksesi olemassa olevia kanavia (omat tilat ja toiminnot, yhteistyökumppanit, sosiaalisen median kanavat ja ryhmät, ruokakaupan ilmoitustaulu, seurakunnat...).
- Jos mahdollista, paikallislehdestä kannattaa ostaa mainospaikka.
- Muista kertoa alueen muille toimijoille opastuksista. Kartoita monipuolisesti erilaisia toimijoita ja palveluntarjoajia, joissa käy senioreita asiakkaina (pankit, Kela, kirjasto, palvelutalot, kunnan senioripalvelut, seniorijärjestöt...).
- Muista kertoa organisaatiossasi muillekin, että teillä on digiopastusta tarjolla.
- Kerro monesti joka kanavalla. Ei kannata uskoa siihen, että kerran jostain viestitty asia olisi päätynyt jokaiselle perille.
- Ilmoita opastuspaikka myös SeniorSurfin opastuspaikkakartalle (www.seniorsurf.fi).

5. Tilastointi ja kerää palautetta

- Kerää opastuksista oleelliset tilastot. Ne voivat esimerkiksi olla opastajien, asiakkaiden sekä opastusten määrät.
- Kerää mahdollisuuksien mukaan sekä opastajilta että asiakkailta palautetta.
- Opi tilastoista ja palautteista, käytä niitä hyödyksi toimintaa kehittäessäsi.

6. Tue digiopastajia

- Muista säännöllisesti kiittää digiopastajia vapaaehtoisuudestaan ja tekemästään arvokkaasta työstä.
- Opastajat tarvitsevat välillä omia oppimistilaisuuksia ajankohtaisista aiheista. Opastajat voivat myös kouluttaa toinen toistaan, mutta mahdollisuus tähän pitää järjestää. Mahdollista uuden oppiminen, se motivoi opastajia.
- Vapaamuotoinen toisten digiopastajien tapaaminen on arvokasta. Jos mahdollista, tarjoa välillä vaikka kahvit ja pullat. Esimerkiksi kauden päätteeksi on hyvä aina istua hetkeksi yhdessä alas pohtimaan mennyttä ja tulevaa.

7. Löydä vertaistukea itsellesi

- Myös opastusten järjestäjät kaipaavat vertaistukea. Voit etsiä vertaistukea opastustoiminnan organisointiin esimerkiksi SeniorSurfin kautta tai alueellisista digituen verkostoryhmistä. Facebookistakin löytyy ryhmiä digituen koordinointiin, esimerkiksi SeniorSurfin koordinoima SeniorSurf-verkosto on hyvä ryhmä tähän.
- Vapaaehtoistoiminnan yleiseen koordinointiin löytyy useilta paikkakunnilla myös omia verkostoja.
- Kysy rohkeasti neuvoja ja vinkkejä muilta.

8. Ole kärsivällinen

- Ole kärsivällinen! Opastustoiminta ei välttämättä heti lähde täysillä liikkeelle, vaan se vaatii aikaa. Asiakkaiden pitää saada monesti harkinta-aikaa, ennen kuin uskaltavat tulla paikalle. Viesti säännöllisesti ja yritä saada suunnannäyttäjiä ja hyviä esimerkkejä näkyviin.

Tyypillinen opastus kestää yhden (1) tunnin. Siinä opetellaan älypuhelimien peruskäyttöä ja hallintaa. Yhdellä opastuskerralla opastetaan useaa asiaa. Liikaa ei kannata kuitenkaan mahduttaa samalle kerralle, uudet asiat pitää ehtiä harjoitella kunnolla ja omaksua.

YHTEISTYÖSSÄ ON VOIMAA

Digiopastukset ovat mainio teema yhteistyölle. Kaikille riittää tekemistä ja on kaikkien etujen mukaista, että ihmisten digitaidot kasvavat. Digiopastusten suhteen kannattaa aktiivisesti pohtia, missä kaikessa yhteistyökumppanit voisivat auttaa sinua ja sinä heitä.

Yhteistyötä voi tehdä esimerkiksi viestinnässä, opastajien koulutuksissa ja esimerkiksi opastuksiakin voi tehdä useamman toimijan tiloissa. Yhteistyössä voi myös kehittää palveluja. Kerää ympärillesi sopivat tahot ja tarttukaa yhdessä asiaan.

Näillä eväillä saat hyvin digiopastukset käyntiin. Voit myös pyytää lisävinkkejä ja apua Vanhustyön keskusliiton SeniorSurf-toiminnalta!

www.seniorsurf.fi